

EK-3: YILLIK FAALİYET RAPORU FORMU

UYGULAMA ARAŞTIRMA MERKEZLERİ FAALİYET RAPORU

(01.01.2021 – 31.12.2021)

Bölüm 1. Tanıtım

Merkezin açık ve (varsa) kısa adı:	Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜKSAM)
Merkez müdürünün adı ve soyadı:	Prof. Dr. Ü. Şevkat Bahar-Özvarış
Merkezin kuruluş yılı ve varsa Resmi Gazete no:	18 Haziran 2001 tarih ve 24436 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan karar
Merkezin faaliyet tanımı (en fazla 400 karakter):	HÜKSAM'ın misyonu; • Kadın sorunlarına ve cinsiyet ayrımcılığına karşı duyarlılık geliştirmek, savunuculuk yapmak, • Yurt içinde ve dışında kadın sorunlarıyla ilgili her alanda yapılan araştırmaları izlemek, duyurmak ve hedefleri çerçevesinde çeşitli alanlarda araştırmalar yapmak, • Eğitime yönelik etkinliklerde bulunmak, • Kadın sağlığı ile ilgili çalışmalara, araştırmalara, plan ve programlara, "toplumsal cinsiyet bakış açısı" nın yerleştirilmesi için rehberlik etmek, • Toplumsal cinsiyet bakış açısıyla yürütülmekte olan çalışmaları desteklemek, geliştirmek ve olumlu sonuçların ülke geneline yaygınlaştırılmasına katkıda bulunmaktır. Yukarıda belirtilen kapsam dahilinde ulusal ve uluslararası düzeyde kurslar, seminerler, konferanslar, kongreler, sempozyumlar düzenlenmekte, proje ve araştırmalar yürütülmekte, eğitsel/bilinç artırıcı çalışmalarda bulunulmakta, bu alanda çalışan kurum ve kuruluşların çalışmalarına destek olunmakta, danışmanlık hizmeti verilmekte, yayınlar yapılmakta, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirlikleri geliştirilmekte ve savunuculuk faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.
Merkezin Üniversitemize, bu yıl sağladığı, mevcut akademik birimlerden sağlanamayacak türdeki katkı ve hizmetleri	1. HÜKSAM, tüm çalışmalarında odağına bütünüyle toplumsal cinsiyet eşitliğini alması açısından önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Bununla birlikte Merkezin Yönetim Kurulu üyelerinin her birinin farklı disiplinlerden olması, toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarının multidisipliner bir yaklaşımla ele alınmasına olanak tanımaktadır. Söz konusu çalışmaların tek bir akademik birimden değil, Merkez tarafından yürütülüyor olması, konunun sağlık, sosyal, hukuki, ekonomik vb. tüm yönlerini gözetmeyi sağlamaktadır. Aynı zamanda Merkezin Yönetim Kurulu üyelerinin özel olarak toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmaları yapıyor olmaları, deneyim ve bilgi birikimlerini bu alana yansıtma olanağını mümkün kılmaktadır. 2. HÜKSAM, kurulduğundan beri yürüttüğü ulusal ve uluslararası çalışmalarla toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda etkin çalışan bir merkez olarak kabul

	görmüştür. Bu bağlamda, sürekli olarak yeni proje ve çalışmalarda HÜKSAM ile işbirliği yapılmasına yönelik talepler bulunmakta olup, Hacettepe Üniversitesi'nin ulusal ve uluslararası boyutta görünürlüğünün sağlanması açısından da Merkez çalışmalarının olumlu etkileri olduğu düşünülmektedir. Bu görünürlük, uluslararası ve ulusal partnerlikler ve işbirliklerini kolaylaştırıcı bir işleve sahiptir.

Bölüm 2. Faaliyet özeti

SCI, SSCI, AHCI ve EI kapsamındaki dergilerde yayımlanan makale sayısı	Aşağıda belirtilen makale kabul edilmiş olup, yayınlanmak üzere sıraya alınmıştır. Manuscript Title: "They taught us not only our rights as women, but also how to live." Gender-based violence and empowerment experiences of Syrian women in Turkey and the role of Women and Girls Safe Spaces: A qualitative study Manuscript DOI: 10.1080/07399332.2021.1975120 Journal: Health Care for Women International
Diğer dizinler kapsamındaki dergilerde yayımlanan makale sayısı	---
Kitap ya da kitap bölümü sayısı ve listesi	1 kitap Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı kapsamında, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" kitabı, elektronik formatta da erişilebilir olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitap, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlık, medya, hukuk vb. açısından ele alan bölümlerden oluşan multidisipliner özellikte bir materyaldir. Kitaba HÜKSAM web sitesinden erişim sağlanabilmektedir. Kitap, bu alanda çalışanlar için temel bir kaynak niteliğindedir. Editörler: Prof. Dr. Aksu Bora, Dr. Öğr. Üyesi Şengül İnce ISBN: 978 975 491 514 3 Erişim için: http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/toplumsal_cinsiyet_esitligi250122.pdf
Ulusal/Uluslararası Konferans/Sempozyumlarda sunulan bildiri sayısı	---
Ulusal/Uluslararası ölçekte tamamlanan/devam eden projeler	"Çocuk Evliliklerin Önlenmesine İlişkin Eğitim ve Toplum-Temelli Programların Uygulanması Projesi (Implementation of the Training and Community-Based programmes on the Prevention of Child Marriage Project)" UNICEF fonu desteğiyle ve Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Gaziantep ve Kilis Belediyeleri işbirliğiyle uygulanmıştır. Proje; EDUSER Danışmanlık, Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜKSAM) ve Baş-arı Vakfı Konsorsiyumunca yürütülmüştür. Projenin amacı; UNICEF'e çocuk evlilikleri ile mücadele programının planlanması, uygulanması ve izlenmesi başta olmak üzere, raporların

	hazırlanması, gözlemci olarak yönlendirme ve danışma komitelerine katılması ve ana aktör ve paydaşlarla iletişim sağlanması amacıyla teknik destek hizmetinin sunulmasıdır. Faaliyet kalemleri genel olarak eğitim ve kapasite güçlendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, toplum temelli müdahalelere ilişkin eğitici eğitimleri yürütülmesi, toplum temelli müdahalelerin izlenmesi, saha faaliyetlerinin desteklenmesi, strateji geliştirmeye yönelik teknik destek verilmesi, kız çocuklarının güçlendirilmesi faaliyetleri kapsamında akran eğitimi verilmesi, cinsiyet eşitliği konusuna erkeklerin ve erkek çocukların dâhil edilmesinin güçlendirilmesidir. Proje kapsamında gerçekleştirilen eğitimlere 3 HÜKSAM YK üyesi akademik destek sağlamıştır. Hedef gruplar; uygulama bölgelerindeki çocuk evliliği riski bulunan tüm çocuklar ve aileleri, MEB'e bağlı öğretmenler ve yerel yönetimler ve icracı Bakanlıkların çalışanlarıdır. Proje Gaziantep ve Kilis'te hayata geçirilmiş olup, 22 ay süren proje faaliyetleri 2021 yılı Şubat ayında sona ermiştir.
Düzenlenen ulusal/uluslararası konferans/ sempozyum vb bilimsel etkinlik sayısı ve listesi	Bu kapsamda HÜKSAM tarafından 3 etkinlik düzenlenmiştir. 1. “Women’s Leadership in Reproductive Health and Rights: Sharing Turkish Experiences” Webinarı Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜKSAM), Research for Health in Conflict - MENA (R4HC-MENA) The Women Leaders in Health and Conflict inisiyatifi ile ortaklaşa olarak 25 Mayıs 2021 tarihinde, bir webinar düzenlemiştir. Etkinlikte daha önce HÜKSAM Kurucu Müdürü olan, şu an ise Başkent Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı öğretim üyesi ve Başkent Üniversitesi Kadın-Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Araştırma ve Uygulama Merkezi (BÜKÇAM) Müdürlüğü görevini sürdüren Prof. Dr. Ayşe Akın “Women’s Leadership in Reproductive Health and Rights: Sharing Turkish Experiences” başlıklı bir konuşma yapmıştır. Prof. Dr. Akın'ın, üreme sağlığı alanındaki deneyimleri, kadın hakları savunuculuğu, Hacettepe Üniversitesi'nde Kadın Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin (HÜKSAM) kurulması ve bu kariyer yolunun sunduğu zorluklar ve fırsatlar üzerine paylaşımda bulunduğu etkinlik HÜKSAM Youtube kanalından izlenebilmektedir (Erişim için: https://www.youtube.com/watch?v=Zk-9Sxzfwdk&ab_channel=H%C3%9CKSAM). Bununla birlikte, etkinliğe ilişkin yazılmış olan blog yazısına https://r4hc-mena.org/2021/05/31/womens-leadership-in-sexual-and-reproductive-health-rights-sharing-turkish-experiences/ adresinden erişim sağlanabilmektedir. 2. Cinsel Tacize Karşı Hacettepe -25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü Etkinliği HÜKSAM, Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu, Hacettepe Üniversitesi Kadın Çalışmaları Topluluğu (HÜKÇAT) ve Medical Students' Exchange and Projects (MEDİSEP) Öğrenci Topluluğu ortaklaşa olarak 25 Kasım 2021 tarihinde, Cinsel Tacize Karşı Hacettepe -25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü- başlıklı bir etkinlik düzenlenmiştir.

	HÜKSAM Youtube kanalından canlı olarak erişime açık olan etkinlikte, HÜKSAM Müdürü Prof. Dr. Şevkat Bahar-Özvarış'ın Açılış Konuşması'nın ardından HÜKÇAT'ı temsilen bir öğrenci "25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Günü'nün Tarihi ve Güncelliği" başlıklı bir konuşma gerçekleştirmiştir. Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu Başkanı ve HÜKSAM YK Üyesi Prof. Dr. Aysun Balseven – Odabaşı'nın "Cinsel Şiddeti Fark Etmek / Hacettepe Üniversitesi CTS Komisyonu Tanıtımı" başlıklı konuşmasının ardından MEDİSEP'ten bir öğrenci "Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Toplulukların Rolü" konulu sunumu ile katılımcılara seslenmiştir. Program, Ankara Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Destek Birimi Koordinatörü Prof. Dr. Gülriz Uygur'un "Dünden Bugüne CTS Deneyimleri" başlıklı konuşması ile son bulmuştur. Programın kaydına HÜKSAM Youtube adresinden erişim sağlanabilmektedir Etkinliğin kaydına erişim için: https://www.youtube.com/watch?v=1bHKvhmXi-8&ab_channel=H%C3%9CKSAM Etkinliğin afişine erişim için: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/viewer.html?pdfurl=http%3A%2F%2Fwww.huksam.hacettepe.edu.tr%2FTurkce%2FHUKSAM251121.pdf&clen=418112&chunk=true 3. "Politik Bir İlişki Olarak Kadınlar Arası Arkadaşlık" Etkinlikte, HÜKSAM eski Yönetim Kurulu üyesi Prof. Dr. Aksu Bora ile Prof. Dr. Nilgün Toker 18 Haziran 2021 tarihinde ikili bir söyleşi gerçekleştirmişlerdir. Zoom platformu üzerinden çevrimiçi olarak gerçekleştirilen etkinliğe üniversitelerden, sivil toplum kuruluşlarından ve uluslararası kuruluşlardan toplumsal cinsiyet eşitliği çalışan çok sayıda kişi katılım sağlamıştır.
Düzenlenen eğitim/kurs/sertifika programı sayısı ve listesi	HÜKSAM öncülüğünde açılan, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde, Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nün sorumluluğunda "Kadın ve Toplumsal Cinsiyet" Yüksek Lisans Programı kapsamında HÜKSAM Yönetim Kurulu üyeleri tarafından da dersler verilmektedir. Bunun yanı sıra, Hacettepe Üniversitesi bünyesindeki fakülte (Örn. Tıp Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, İletişim Fakültesi vb.) ve enstitülerde lisans ve lisansüstü eğitim programları kapsamında seçmeli ve zorunlu dersler şeklinde "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadına Yönelik Şiddet" dersleri yine HÜKSAM Yönetim Kurulu üyelerince verilmektedir. Akademik eğitim programlarında verilen derslerin yanı sıra, çeşitli çalışmalar kapsamında, gerek üniversite içerisinde, gerekse dışında, farklı hedef grupların ihtiyaçlarına yönelik planlanan bilinç artırıcı, kapasite geliştirici ve destekleyici eğitimler ve grup çalışmaları HÜKSAM Yönetim Kurulu üyelerince gerçekleştirilmektedir.
Yukarıda yer almayan ancak faaliyet olarak belirtilmesi gereken iş ve çalışmaların listesi	1. COVID-19 Pandemisi Sürecinde Kadın Sağlık Çalışanlarının Özelleşmiş İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi Araştırması HÜKSAM – Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) işbirliği ile 2020 yılı Kasım ve Aralık aylarında "COVID-19 Pandemisi Sürecinde Kadın Sağlık Çalışanlarının Özelleşmiş İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi Araştırması" başlıklı bir araştırma yürütmüştür. Söz konusu araştırmada elektronik ortamda uygulanmak üzere hazırlanmış olan anket formu ile uzaktan erişim yolu ile Türkiye genelindeki 1082 kadın sağlık çalışanının katılımı ile veri toplanmıştır.

Koronavirüs (COVID-19) pandemisinin yaşandığı bu dönemde, özveri ile kesintisiz hizmet sunan kadın sağlık çalışanlarının karşılaştıkları riskleri, yaşadıkları güçlükleri ve gereksinimlerini saptamayı amaçlayan araştırma sonucunda, elde edilen veriler HÜKSAM tarafından analiz edilerek bir Araştırma Raporu hazırlanmıştır. **2021 yılı başında** ek analizler ile güncellenen Rapor, karar vericiler ve ilgili birimlerle paylaşılmış olup, Araştırma sonuçları 2021 yılı içerisinde çeşitli etkinliklerle ilgili taraflara ve kamuoyuna duyurulmuştur. Araştırma bulgularının yaşanan sorunların çözümü ve toplum sağlığı hizmetlerinin iyileştirilmesindeki çabalar açısından yol gösterici olması beklenmektedir.

Araştırma Raporuna Erişim için:

<http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/KadinSaglikCalisanlariCOVID19--SONRapor.pdf>

Yönetici Özetine erişim için:

<http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/KadinSaglikCalisanlariCOVID19--YoneticiOzeti.pdf>

Sonuçların duyurulduğu etkinlikler:

- 7 Mart 2021 tarihinde, Türk Tabipleri Birliği, Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası, Dev-Sağlık-İş, Türk Hemşireler Derneği, Türk Radyoloji Teknisyenleri ve Teknikerleri Derneği ile Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği tarafından ortaklaşa düzenlenen “Pandemide Kadın Olmak” başlıklı etkinlikte, HÜKSAM Müdürü Prof. Dr. Şevkat Bahar-Özvarış “”Pandemide Kadın Sağlık Çalışanı Olmak” başlıklı sunum yapmıştır. Söz konusu sunumda Prof. Dr. Bahar-Özvarış, “COVID-19 Pandemisi Sürecinde Kadın Sağlık Çalışanlarının Özelleşmiş İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi Araştırması”nın sonuçlarını da katılımcılara aktarmıştır.

- Koruyucu Hekimlik Derneği tarafından 8 Mart 2021 tarihinde gerçekleştirilen "Pandemide 'Kadın' Olmak" etkinliğinde, HÜKSAM Müdürü Prof. Dr. Şevkat Bahar-Özvarış "Toplumsal Cinsiyet Bakış Açısıyla Pandemi" başlıklı sunumuyla konuşmacı olarak yer almıştır. Konuşmasında, “COVID-19 Pandemisi Sürecinde Kadın Sağlık Çalışanlarının Özelleşmiş İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi Araştırması”nın sonuçlarından da söz etmiştir.

- 13 Mart 2021 tarihinde Araştırma sonuçları yaklaşık 200’e yakın basın kontağı ile paylaşılmış, 3 gün boyunca sosyal medya aracılığı ile duyurular yapılmıştır. Basın bültenlerine aşağıdaki linklerden erişim sağlanabilir:

İngilizce Haber: <https://turkey.unfpa.org/en/news/our-research-needs-women-health-workers-covid-19-pandemic-out>

Türkçe Haber: <https://turkey.unfpa.org/tr/news/covid-19-surecinde-kadin-saglik-calisanlarinin-ihitiyaclari-arastirmamiz-yayimlandi>

İngilizce Yayın: <https://turkey.unfpa.org/en/publications/research-specialized-needs-women-health-workers-covid-19-pandemic>

Türkçe Yayın: <https://turkey.unfpa.org/tr/publications/covid-19-pandemisi-surecinde-kadin-saglik-calisanlarinin-ozellesmis-ihitiyaclarinin>

2. Hacettepe Üniversitesi'nde Toplumsal Cinsiyet ile Akademik Kariyer Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Araştırması

Kadınların yaşamın diğer alanlarında olduğu gibi akademi de erkeklerle eşit fırsatlara sahip olabilmesi için politikalar geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacın saptanması için, toplumsal cinsiyet rol ve normlarının kadınların akademik yaşamına etkisinin değerlendirildiği geniş çaplı bir araştırmaya gereksinim duyulduğundan, Hacettepe Üniversitesi’nde, toplumsal cinsiyet rol ve

normlarının, kadınların akademik ilerlemesi ile ilişkisini incelemek amacıyla bu çalışma planlanmıştır.

Çalışmanın sonuçları ile, akademideki kadınların toplumsal cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle çalışma hayatında yaşadıkları sorunlar ve gereksinimlerin belirlenmesine katkı sağlamak, sorun alanlarına yönelik çözüm önerileri sunmak ve projeler geliştirmek hedeflenmiştir.

Araştırmaya ilişkin Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul izninin alınmasının ardından veriler elektronik anket aracılığıyla tüm akademik personele iletilmiş, veri toplama süreci sonlanmış, veriler analiz edilerek Araştırma Sonuç Raporu hazırlanmıştır. Araştırmanın ulusal bir dergide yayımlanabilmesi için başvuru yapılmış olup, süreç henüz sonuçlanmamıştır.

3. Pandemide Mülteci Kadın Olmak

Prof. Dr. Şevkat Bahar-Özvarış, İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) tarafından organize edilen; bürokrasiden, kamu kurum ve kuruluşlarından, uluslararası kuruluşlardan, üniversitelerden ve sivil toplum kuruluşlarından çok sayıda temsilci ve izleyicinin katılım sağladığı, bu yılki teması “İklim Değişikliği ve Yerel Dirençlilik” olan “Üçüncü Uluslararası Afet ve Dirençlilik Kongresi”nde “Pandemide Kadın Mülteci Olmak” başlıklı bir sunum gerçekleştirmiştir. Hem yüzyüze (Ankara AFAD Kampüsü) hem de çevrimiçi (Zoom Platformu) olarak 5 – 7 Ekim 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilen Kongrenin organizasyonuna Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi gibi üniversitelerin yanı sıra Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı - UNDP ve UNESCO gibi uluslararası kuruluşlar ve Türk Kızılayı da destek sunmuşlardır. Prof. Dr. Şevkat Bahar-Özvarış, 6 Ekim 2021 tarihinde gerçekleştirilen “Afetler-Pandemi Halk Sağlığı” başlıklı oturumda diğer konuşmacılarla beraber sunumunu gerçekleştirmiştir.

Programa erişim için:

file:///C:/Users/pc1/Downloads/idRc%202021_Program.pdf

4. Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye ile Evrensel Sağlık Kapsamı (UHC) Bağlamında Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Konusunda Alt-Bölge Danışmanlık Toplantısı (Sub-regional virtual consultation on SRH in the context of UHC with Azerbaijan, Georgia and Turkey)

HÜKSAM Müdürü Prof. Dr. Şevkat Bahar-Özvarış, Dünya Sağlık Örgütü ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun ortaklaşa düzenlemiş olduğu toplantıda danışmanlık yapmıştır. 8 Aralık 2021 tarihinde gerçekleştirilen toplantıya, cinsel sağlık ve üreme sağlığı (CSÜS) ve hakları konusunda planlama, bütçeleme ve uygulama konusunda yetkili olarak, ülkelerin Sağlık Bakanlığı yetkilileri, ulusal paydaşlar ve partnerler, DSÖ Avrupa Bölge Ofisi ve DSÖ Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye ülke ofisleri, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, Doğu Avrupa ve Orta Asya Bölge Ofisi ve Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye'deki UNFPA ülke ofisleri, teknik uzmanlar ve danışmanlar, İşbirliği Merkezleri: Ghent Üniversitesi (TBC), DSÖ ve UNFPA'nın bölgesel ve ulusal ortak kuruluşlarından temsilciler katılım sağlamışlardır.

Toplantıda;

- CSÜS'nin Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye'deki UHC bağlamındaki CSÜS konularında mevcut durum değerlendirilmiştir;
- “Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Eylem Planı”nın uygulanmasının deneyimleri ve sonuçları paylaşılmıştır;
- Aşının kullanıma sunulma durumu, kılavuzların uygulanması ve CSÜS üzerindeki etkileri dahil olmak üzere, COVID 19 pandemisi bağlamında CSÜS müdahalelerine erişimi sürdürme konusundaki başarıları ve zorlukları tartışılmıştır.

Toplantıda ayrıca; COVID 19 pandemisinin bir sonucu olarak ortaya çıkan zorlukların ele alınması da dahil olmak üzere Azerbaycan, Gürcistan ve Türkiye'deki UHC bağlamında CSÜS ve haklarına ilişkin eylem için kararlaştırılan öncelikler ve sonraki adımlar; DSÖ, UNFPA ve diğer ortaklardan ihtiyaç duyulan teknik yardım ve ülkeler arası işbirliği için öncelikli alanlar değerlendirilmiştir.

5. Danışmanlık ve diğer destek çalışmaları

HÜKSAM tarafından çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına, sivil toplum kuruluşlarına, şahıslar tarafından yürütülen çalışmalara ve Üniversite içerisindeki çeşitli birimlere danışmanlık verilmektedir.

- HÜKSAM, **Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu** çalışmalarını desteklemektedir. HÜKSAM tarafından ön hazırlık çalışmaları yapılan “Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu Yönergesi” 15/05/2019 tarih ve 2019-174 sayılı karar ile Hacettepe Üniversitesi Senatosu tarafından oy birliği ile kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Komisyon’da HÜKSAM YK üyelerinden de temsilci bulunmakla birlikte, Komisyon çalışmalarının daha etkili sunulabilmesi amacıyla, 2020 yılı içerisinde Yönerge’de bazı değişiklikler yapılması yönünde çalışmalar yürütülmüştür. Bu kapsamda, söz konusu Yönerge, 03/12/2020 tarih ve 2020/344 sayılı Hacettepe Üniversitesi Senato kararı ile revize edilmiş olup, Komisyon çalışmaları bu doğrultuda devam etmektedir.

HÜKSAM’ın girişimleri ve çalışmaları sonucunda kurulan Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu’nun çalışmalarına düzenli olarak destek verilmektedir.

- HÜKSAM **Türkiye Aile Planlaması Vakfı (TAPV) Cinsel Sağlık Üreme Sağlığı Platformu, Savunuculuk alt grubu, Kadın Sağlığı alt grubu ve Yürütme Kurulu** üyesi olup, bu kapsamda çalışmalara destek sunmaktadır.
- HÜKSAM **Üniversiteler Arası Cinsel Saldırı ve Cinsel Taciz Ağı** üyesi olup, üniversitelerde bu konularda farkındalığın artırılması, cinsel saldırı ve cinsel saldırıdan arındırılmış kampüsler oluşturulması konusunda çalışmalarda diğer üniversiteler ile güç birliği yapmaktadır.
- HÜKSAM **Cinsiyet Eşitliğini İzleme Derneği (CEİD) Yerel Eşitlik İzleme Platformu Üyesi** olup, platformun çalışmalarına katılım ve katkı sağlamaktadır.
- HÜKSAM, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı sorumluluğunda yürütülmekte olan **Kadına Yönelik Şiddet Ulusal Eylem Planı (2016-2020)** ve **Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-**

	2023) uygulayıcılarındandır. Bu kapsamda yılın belirli dönemlerinde düzenlenen toplantılara katılım sağlanmakta, Strateji Belgesi ve Eylem Planlarının oluşturulması, revize edilmesi ve sürdürülmesi çalışmalarına katkı sunulmaktadır. Ayrıca belirli faaliyetler de doğrudan HÜKSAM tarafından yürütülmektedir. • HÜKSAM, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı sorumluluğunda yürütülmüş olan ve 2021-2025 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddet Ulusal Eylem Planı hazırlık çalışmalarına katılım sağlamış ve katkı sunmuştur. • HÜKSAM, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı sorumluluğunda yürütülmekte olan Ankara Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele İl Eylem Planı Teknik Kurul ve Koordinasyon İzleme ve Değerlendirme Komisyonu üyesi olarak eylem planının Ankara'da uygulanma sürecine destek ve katkı sunmaktadır. • HÜKSAM, Aralık-2021'de Çankaya Kent Konseyi Kadın Meclisi Yürütme Kurulu üyesi olarak seçilmiş olup, Kadın Meclisi'nin çalışmalarına katkı sunmaktadır. 8 Mart ve 25 Kasım gibi toplumsal cinsiyet eşitliği, kadına yönelik şiddet konularında önemli gün ve toplantılara HÜKSAM YK üyeleri konuşmacı, eğitici, moderatör vb. olarak katkı ve katılım sağlamaktadır.
Merkezin gelir ve gider durumu	2021 yılı içerisinde Merkezin herhangi bir geliri-gideri bulunmamaktadır. Yürütülen çalışmalar HÜKSAM olanakları, akademik altyapısı ve insan kaynağı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.
Yıllık Yönetim Kurulu toplantıları sonucu alınan kararlar	2021 yılına ait Yönetim Kurulu Toplantı Raporları ekte (Ek.1) sunulmaktadır.
Merkezin Web sitesinin güncellik durumu	HÜKSAM web sitesi, yapılan yeni tarihli etkinlikler, çalışma alanına ilişkin özel günler, gündeme ilişkin bilgi içeren dokümanlar ve duyuruların paylaşılması vb. doğrultusunda belirli aralıklarla güncellenmektedir. Web sayfasına http://www.huksam.hacettepe.edu.tr adresinden erişim sağlanabilmektedir.

Bölüm 3. Durum değerlendirmesi ve ileriye dönük planlama

- 1. Merkezin Üniversite tarafından kurum içi ve kurum dışı öne çıkarabileceği en önemli üç faaliyeti**
  - a) Toplumsal Cinsiyet Eşitliği kitabı
  - b) COVID-19 Pandemisi Sürecinde Kadın Sağlık Çalışanlarının Özelleşmiş İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi Araştırması
  - c) Hacettepe Üniversitesi'nde Toplumsal Cinsiyet ile Akademik Kariyer Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" Araştırması
- 2. Merkezin sona eren yıla ait gerçekleştiremediği faaliyetlerinin nedenleri, karşılaşılan engeller**
2021 yılı için gerçekleştirilmesi planlanan ancak gerçekleştirilemeyen faaliyet bulunmamaktadır. Ancak pandemi süreci, yüzyüze gerçekleştirilecek etkinliklerde kısıtlılık yaratmaktadır.

3. İleriye dönük yapmayı planladıkları:

a. Yeni proje önerileri:

2022 yılı için öngörülen herhangi bir yeni proje önerisi bulunmamaktadır. Ancak, süreç içerisinde gerçekleştirilmesi olası proje ve araştırma çalışmalarına yönelik sunulan hibelerin değerlendirilmesi söz konusu olabilecektir.

b. Yeni işbirliği girişimleri

Kamu kurum ve kuruluşları, uluslararası kuruluşlar, meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik sunulan danışmanlık ve diğer destek çalışmaları (Örn. Kadına Yönelik Şiddet İle Mücadele İl Eylem Planı, Erken Yaşta Evlilik Eylem Planı, Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı, vb. kapsamındaki uygulamalara katkı sunulması)

c. Etkinlik planları ve takvimi

- Hacettepe Üniversitesi ve bağlı birimlerinde çalışmakta olan tüm üniversite mensuplarına yönelik toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel saldırı ve cinsel taciz, vb. konularında farkındalık ve duyarlılığın artırılmasına ilişkin yıl içerisinde farklı zamanlarda çalışmalar yapmak.
- Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı (2016 – 2020) sona erdiğinden (Eylem Planı Değerlendirme Raporu ekte sunulmaktadır – **Ek. 2**), yeni TCE Eylem Planının hazırlanması konusunda Üniversite üst yönetimine destek sağlamak. TCE Eylem Planı'nın Senato tarafından kabul edilmesi halinde, Eylem Planı doğrultusunda çalışmalar gerçekleştirmek.
- 8 Mart Dünya Kadınlar Günü ve 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü kapsamında etkinlik düzenlemek.

d. Yayın planları

Yürütülmüş olan ve aşağıda isimleri belirtilen bilimsel çalışmaların ulusal ve uluslararası dergilerde yayınlanmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.

- COVID-19 Pandemisi Sürecinde Kadın Sağlık Çalışanlarının Özelleşmiş İhtiyaçlarının Değerlendirilmesi Araştırması
- Hacettepe Üniversitesi'nde Toplumsal Cinsiyet ile Akademik Kariyer Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Araştırması

e. Yıllık bütçe planı:

Merkezin 2022 yılına ait herhangi bir bütçe planı bulunmamaktadır.

4. Merkezinizin faaliyetlerinin Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ile ilişkisi

3.7 2030'a kadar, cinsel sağlık ve aile planlamasını da kapsayan üreme sağlığı hizmetlerine ve bu konuda bilgi ve eğitime evrensel erişimin sağlanması ve üreme sağlığının ulusal stratejilere ve programlara entegre edilmesi

5.1 Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü ayrımcılığın her yerde bitirilmesi

5.2 Kamu alanları ve özel alanlarda, tüm kadınlara ve kız çocuklarına yönelik, kadın ticareti, cinsel ve her türlü istismarı da kapsayan şiddetin her türünün yok edilmesi

5.3 Çocuk evliliği, erken yaşta ve zorla evlendirilme ile kadın sünneti gibi tüm zararlı uygulamaların yok edilmesi

5.6 Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı Eylem Programı, Pekin Eylem Platformu ve bunların gözden geçirme konferanslarının sonuç dokümanları çerçevesinde mutabık kalınan şekilde cinsel ve üreme sağlığına ve üreme haklarına evrensel erişimin sağlanması

10.2 2030'a kadar yaş, cinsiyet, engellilik, ırk, etnik köken, din, ekonomik ya da başka bir durumuna bakılmaksızın herkesin sosyal, ekonomik ve siyasi olarak kapsanmasının sağlanması ve güçlendirilmesi

10.3 Ayrımcılığa yol açan yasaların, politikaların ve uygulamaların bitirilmesi ve bu bağlamda uygun yasaların, politikaların ve eylemlerin yaygınlaştırılması yollarını da içerecek şekilde fırsat eşitliğinin temin edilmesi ve sonuçların eşitsizliğinin azaltılması

İletişim Bilgileri:

Adres: Hacettepe Üniversitesi Halk Sağlığı Enstitüsü, Kütüphane Binası, 2. Kat, 06100, Sıhhiye, Ankara/TÜRKİYE

Tel: 0 312 305 31 41

Faks: 0 312 311 00 72

E-mail: huksam@hacettepe.edu.tr

Web sitesi: <http://www.huksam.hacettepe.edu.tr>

Ek. 2. Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı (2016 – 2020)¹ Değerlendirme Raporu

Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜKSAM) tarafından hazırlanan ve 28/09/2016 tarihinde Hacettepe Üniversitesi Senatosu tarafından onaylanan Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı (2016 – 2020), üniversitenin ilgili pek çok biriminin katılımıyla HÜKSAM tarafından yürütülmüş ve izlenmiştir.

Eylem Planı kapsamında aşağıda belirtilen başlıklarda eylemler belirlenmiştir:

- Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin farkındalığı artırmak amacıyla çalışmalar yapmak,
- “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” dersinin aynı veya farklı bir adla yetkili kurullarınca alınacak karar doğrultusunda programlarında zorunlu veya seçmeli ders şeklinde yer almasını ya da buna ilişkin bilgilendirici çalışmaların yapılmasını sağlamak,
- Yerleşkelerde güvenli yaşamın sağlanması için cinsel taciz ve cinsel saldırıyla ilgili bilgilendirme, ulaşılabilir başvuru yerleri ve diğer gerekleri (aydınlatma, ulaşım vb.) yerine getirmek,
- Yöneticilerin, akademik ve idari personelin ve öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin eğitimler almalarını sağlayıcı çalışmaları teşvik etmek,
- Toplumsal cinsiyet eşitliğini izlemeye ilişkin çalışmalarda bulunmak,
- Bu amaçları yerine getirmede işbirliği içinde çalışacak olan Üniversitelerdeki Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri ve benzeri birimler ile SKS daire başkanlıklarının çalışma biçimi ve işlevselliklerinin güçlendirilmesini sağlayıcı çalışmalarda bulunmak.

Eylem Planı çerçevesinde, aşağıda belirtildiği şekliyle, 6 alt çalışma grubu belirlenmiş ve eylem planı kapsamındaki çalışmalar bu alt grupların sorumluluğunda gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

- Cinsel Taciz Çalışma Grubu
- Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Çalışma Grubu – Sayılarla Hacettepe Çalışması
- Uluslararası İlişkiler Çalışma Grubu
- Eğitim Çalışma Grubu
- Medya Çalışma Grubu
- İdari Personele Yönelik Eğitim Çalışma Grubu

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı kapsamında yürütülmüş olan etkinlikler aşağıdaki gibidir:

- Amaç I, Eylem 1 kapsamında Sıhhiye ve Beytepe Yerleşkelerinde ayrı ayrı olmak üzere uygulama birimlerinden ve fakültelerden yetkili kişilerin ve öğrenci temsilcilerinin katılımıyla çalıştaylar düzenlenmiştir. Çalıştaylarda Eylem Planı tanıtımı yapılarak Üniversitenin farklı birimleri tarafından sahiplenilmesine ilişkin çalışmalar

---

¹ Erişim için:

Türkçe:

<http://www.hacettepe.edu.tr/duyuru/snykkararlari/HUToplumsalCinsiyetEsitligiEylemPlani280916.pdf>

İngilizce:

http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/English/HU_Gender_Equality_Action_Plan.pdf

yürütülmüştür. Ayrıca Eylem Planı, kapsadığı tarih süresince, HÜKSAM web sitesinde de erişilebilir şekilde yer almıştır.

- Amaç I, Eylem 5 ve Amaç IV Eylem 2 kapsamında, 8 Mart 2017 tarihinde gerçekleştirilen Hacettepe Üniversitesi Senato toplantısında HÜKSAM YK üyesi Prof. Dr. Aksu Bora toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin bir sunum yapmıştır. Ayrıca; Hacettepe Üniversitesi Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Çalışma Grubu tarafından, 8 Mart etkinlikleri kapsamında **“Hacettepe Üniversitesi: Sayılar ile Kadınlar ve Erkekler”** çalışması yapılmıştır. Bu kapsamda Hacettepe Üniversitesi'nin farklı birimlerinde çalışan personelin ve yöneticilerin cinsiyet dağılımlarına yönelik dokümaner çalışması gerçekleştirilerek bulgular grafikler halinde görselleştirilerek 7 Mart 2018 tarihli Senato Toplantısında HÜKSAM YK üyesi Doç. Dr. İlknur Yüksel-Kaptanoğlu tarafından sunulmuştur. Görseller daha sonra HÜKSAM web sitesinde paylaşılmıştır (Erişim için: <http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/HUKSAM-SENATOSUNUMU-12MART2018.pdf>). Çalışmanın yıllar arası karşılaştırmalı veri elde edecek şekilde geliştirilmesi ve elektronik olarak da erişiminin sağlanması planlanmıştır.
- Amaç I, Eylem 2 kapsamında, 2016 yılında, HÜKSAM YK üyeleri Prof. Dr. Aksu Bora ve Doç. Dr. Özlem Cankurtaran tarafından **“Bir Envanter: Toplumsal Cinsiyet Çalışmalarında Neredeyiz?”** başlıklı bir çalışma gerçekleştirilerek basılmıştır. (Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara – 2016, ISBN: 978-975-491-428-3). Kitapta HÜKSAM'ın tarihi ile birlikte, son beş yılda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde toplumsal cinsiyet konulu tez çalışmalarının bir dökümüne ve birkaç örnek çalışmaya yer verilmiştir. Kitap ilgili birimlere, kurum ve kişilere dağıtılmıştır. Çalışma, Hacettepe Üniversitesi bünyesinde yürütülmüş olan çalışmaları ortaya koymasının yanı sıra bu konudaki eksikleri içererek yeni araştırmalara olan ihtiyaca dikkat çekiyor olması açısından da önemlidir.
- Amaç II, Eylem 2 ve Eylem 3 ve Amaç III Eylem 2 kapsamında **“Toplumsal Cinsiyet Eşitliği”** kitabı, elektronik formatta da erişilebilir olacak şekilde hazırlanmıştır. Kitap, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlık, medya, hukuk vb. açısından ele alan bölümlerden oluşan multidisipliner özellikte bir materyaldir. Kitaba HÜKSAM web sitesinden ve Hacettepe Üniversitesi İletişim Fakültesi web sitesinden erişim sağlanabilmektedir. Kitap, bu alanda çalışanlar için temel bir kaynak niteliğindedir. (Erişim için: http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/toplumsal_cinsiyet_esitligi250122.pdf)
- Amaç II, Eylem 6 kapsamında, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda aylık konferanslar düzenlenmiştir. Bununla birlikte aşağıda yer alan etkinlikler gerçekleştirilmiştir:
  - 28.11.2017 tarihinde Ankara'da, **“Umudun İzini Süren Kadınlar”** isimli etkinlik gerçekleştirilmiştir. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü Birleşmiş Milletler 16 günlük aktivizm etkinlikleri kapsamında düzenlenen etkinlikte, 2015 yılı Ağustos ayında yürürlüğe giren Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi - İstanbul Sözleşmesi'nin uzmanlardan oluşan izleme ve denetleme komitesi, GREVIO eski Başkanı Prof. Dr. Feride Acar, “İstanbul Sözleşmesi ve Mülteciler” başlıklı bir konuşma gerçekleştirmiştir.
  - **Klasik Tragedyada Bir “Abject” Olarak Kadın - kültürün kuruluşunda anneliğin inşası Konferansı** – 20 Nisan 2018 tarihinde, H.Ü. Tıp Fakültesi A2 Salonunda gerçekleştirilen konferans HÜKSAM YK üyesi Prof. Dr. Nazile Kalaycı tarafından verilmiştir. (<http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/Etkinlikler.php>)

- **Limon Ağacı Film Gösterimi ve Söyleşi** - 15 Mayıs 2018 tarihinde, HÜTF Dekanlık Binası Sarı Amfi’de Limon Ağacı filminin gösterimi yapılmıştır. Filmin ardından HÜKSAM YK Üyesi Prof. Dr. Nüket Örnek-Büken ile bir söyleşi gerçekleştirilerek göç ve toplumsal cinsiyet konularında katılımcılarla paylaşımında bulunulmuştur.
  - **Sporda Kadın Bedeninin Denetlenmesi** Konferansı – HÜKSAM YK üyesi Prof. Dr. Canan Koca-Aritan tarafından 25 Mayıs 2018 tarihinde H.Ü. Tıp Fakültesi A2 Salonu’nda bir konferans gerçekleştirilmiştir. (<http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/CananKoca-SpordaKadinBedenininDenetlenmesi.pdf>)
  - HÜKSAM ve MEDİSEP Öğrenci Topluluğu işbirliğinde 15-16 Aralık 2018 tarihlerinde **“Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Sempozyumu”** gerçekleştirilmiştir. (<http://www.huksam.hacettepe.edu.tr/Turkce/SayfaDosya/huksamafis201118.pdf>)
  - **Vazgeç(e)meyeceğimiz Bir İdeal: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği** "8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü" etkinlikleri kapsamında, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının önemini ve içeriğinin Üniversitemizde görevli akademik ve idari personel ile birlikte öğrenciler tarafından daha iyi kavranılması amacıyla düzenlenen ve 06 Mart 2020 Cuma günü, 12:00 – 14:00 saatleri arasında gerçekleşen etkinlikte, Prof. Dr. Yıldız ECEVİT tarafından **“Vazgeç(e)meyeceğimiz Bir İdeal: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği”** başlıklı bir konferans verilmiştir. Üniversite çalışanları ve öğrencilerinden oluşan yaklaşık olarak 150 katılımcı ile gerçekleştirilen etkinlik, Üniversitemiz Beytepe Yerleşkesi Mehmet Akif Ersoy Salonu’nda yapılmıştır. Etkinlik katılımcıların soru ve katkıları ile interaktif bir şekilde sona ermiştir.
- Amaç III, Eylem 1 ve Eylem 5 kapsamında HÜKSAM tarafından ön hazırlık çalışmaları yapılan ve Senato’ya sunulan **“Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu Yönergesi”** 15/05/2019 tarih ve 2019-174 sayılı karar ile Hacettepe Üniversitesi Senatosu tarafından oy birliği ile kabul edilerek yürürlüğe girmiştir. Yönerge gereği Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu Üyeleri de belirlenerek Rektörlük tarafından görevlendirmeleri yapılmıştır. Komisyon’da HÜKSAM YK üyelerinden de temsilci bulunmakla birlikte, Komisyon çalışmalarının daha etkili sunulabilmesi amacıyla, 2020 yılı içerisinde Yönerge’de bazı değişiklikler yapılması yönünde çalışmalar yürütülmüştür. Bu kapsamda, söz konusu Yönerge, 03/12/2020 tarih ve 2020/344 sayılı Hacettepe Üniversitesi Senato kararı ile revize edilmiş olup, Komisyon çalışmaları bu doğrultuda devam etmektedir. Komisyon yönergesi Üniversitemin tüm ilgili birimlerine duyurulmuş, Komisyona ilişkin bilgilerin yer aldığı duyuru HÜKSAM web sitesinde yayınlanmıştır. Söz konusu Komisyonun kurulması ile, Hacettepe Üniversitesi ve bağlı birimlerinde çalışmakta olan tüm üniversite mensuplarını toplumsal cinsiyete dayalı taciz, cinsel taciz, cinsel yönelime dayalı taciz, cinsel istismar, cinsel saldırı, ısrarlı takip ve misillemeye karşı korumak ve maruz kalanlara destek vermek amaçlanmaktadır. Komisyon bir şikayet mekanizması olarak güven, gizlilik ve adalet ilkeleri doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir.
  - Amaç III, Eylem 3 kapsamında; 25 Kasım **“Kadına Yönelik Şiddetle Uluslararası Mücadele Günü”** kapsamında, Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (HÜKSAM) ve Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu işbirliği ile **“Cinsel Taciz Bir Suçtur!**

Fark Et, Fark Ettir!” etkinlikleri üniversitemizin Sıhhiye ve Beytepe yerleşkelerinde 25 ve 26 Kasım 2019 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Etkinliğe Hacettepe Üniversitesinin çeşitli bölümlerinden öğrenciler, akademik personel, güvenlik görevlileri ve diğer idari personel katılım sağlamıştır. Etkinliklerde cinsel şiddet kapsamındaki tanımlara ilişkin farkındalık artırılmaya çalışılmış, Üniversitede görev yapmaya başlamış olan Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu’nun tanıtımı yapılmıştır.

- Amaç III, Eylem 3 kapsamında; UNI101 dersi içerisinde toplumsal cinsiyet eşitliği, cinsel taciz ve cinsel saldırı konusunda derslerin devamı sağlanmaktadır.
- Amaç III, Eylem 4 kapsamında; HÜKSAM web sitesinde Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu’nun tanıtımı, genel olarak cinsel taciz ve cinsel saldırı konularında bilgilendirmeler yapılmıştır. Bununla birlikte Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu tanıtımı için bir broşür oluşturularak dağıtım yapılmıştır.
- Amaç III, Eylem 6 kapsamında, “Yerleşkelerde güvenli yaşamın sağlanması için cinsel taciz ve cinsel saldırı ile ilgili bilgilendirme, ulaşılabilir başvuru yerleri ve diğer gerekleri (başvuru, destek, kampüs aydınlatması, ulaşım vb.) yerine getirmek” kapsamında Hacettepe Üniversitesi SKS Daire Başkanlığı ile toplantı yapılmış ve özellikle yerleşkelerin ışıklandırılması ve daha güvenli hale getirilmesi açısından söz konusu birimle işbirliği yapılmasına yönelik görüş birliğine varılmıştır.
- Amaç IV Eylem 3 kapsamında, Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Projeler Birimi (BAP) tarafından desteklenen projelerin yürütücülerinin cinsiyete göre incelenmesi, bu konuya ilişkin verilerin kayıt altına alınması sağlanmıştır.
- Amaç IV Eylem 4 kapsamında, HÜKSAM tarafından “**Hacettepe Üniversitesi’nde Toplumsal Cinsiyet ile Akademik Kariyer Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Araştırması**” gerçekleştirilmiştir. Hacettepe Üniversitesi’nde, toplumsal cinsiyet rol ve normlarının, kadınların akademik ilerlemesi ile ilişkisini incelemek amacıyla bu çalışma planlanmıştır. Bu çalışmanın sonuçları ile, akademideki kadınların toplumsal cinsiyet ayrımcılığı nedeniyle çalışma hayatında yaşadıkları sorunlar ve gereksinimlerin belirlenmesine katkı sağlamak, bunlara yönelik çözüm önerileri sunmak ve projeler geliştirmek hedeflenmiştir. Araştırmaya ilişkin Hacettepe Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul izninin alınmasının ardından veriler elektronik anket aracılığıyla tüm akademik personele iletilmiş, veri toplama süreci sonlanmış, veriler analiz edilmiş ve raporlaştırılmıştır. Aynı zamanda araştırmaya ilişkin bir makale yazılmış olup, yayınlanmak üzere bir dergiye gönderilmiştir.

Eylem Planı kapsamında **gerçekleştirilememiş olan faaliyetler** aşağıdaki gibidir:

- Amaç I, Eylem 2, Eylem 3, Eylem 4, Eylem 5 ve Eylem 6 kapsamında toplumsal cinsiyet ile ilişkili projelerin, bilimsel araştırma ve tezlerin ve sosyal sorumluluk projelerinin desteklenmesi, kamu spotlarının hazırlanması, akademik personelin ve öğrencilerin bu konuda afiş, film, broşür vb. hazırlamalarının teşvik edilmesi ve desteklenmesi sağlanamamıştır. Belirtilen eylemlerin gerçekleştirilmesi için üniversitede farklı sorumlu birimlerin görev üstlenmesi, belirli bir finansal kaynak/bütçe gerektiriyor olması ve pandemi süreci bu konuda yapılacak olan çalışmalarını sekteye uğratmıştır.
- Amaç II, Eylem 1, Eylem 4, Eylem 5 kapsamında önlisans ve lisans düzeyinde toplumsal cinsiyet eşitliği derslerinin açılması için çalıştay düzenlenmesi, derslerin açılması ve sonrasında derslerin öğrencilerle birlikte değerlendirilmesi gerçekleştirilememiştir. Ancak, HÜKSAM’ın da desteği ile Hacettepe Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde, Hacettepe Üniversitesi Sosyoloji Bölümü'nün sorumluluğunda "Kadın ve Toplumsal Cinsiyet" Yüksek Lisans Programı kapsamında HÜKSAM Yönetim Kurulu'ndaki öğretim üyelerinin de sorumlu olduğu toplumsal cinsiyet eşitliği dersleri açılarak öğrencilerin bu derslere katılımı desteklenmiştir.

- Amaç III, Eylem 6 kapsamında, cinsel taciz ve saldırıya karşı güvenli bir ortam oluşturulabilmesi amacıyla, yerleşke içerisinde ulaşımın kolaylaştırılması, kadın güvenlik memurlarının gezici bir araçla üniversite içerisinde dolaşmaları, derhal ulaşılabilecek acil telefon hatlarının kurulması konularında pandemi süreci nedeniyle de herhangi bir çalışma yapılamamıştır.
- Amaç IV, Eylem 1 ve Eylem 5 kapsamında, atama ve yükseltmelerde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim katılım belgesi aranması ve kadın akademisyenlere fırsat eşitliğinin sağlanması konusunda kurum destek mekanizmalarının (kreş olanaklarının artırılması, iş saatlerinin düzenlenmesi, kreşlerin sıfır yaştan itibaren çalışanların ve öğrencilerin çocuklarını kabul etmesi vb.) sunulması konusunda üniversitede farklı sorumlu birimlerin görev üstlenmesi gerektiğinden ve pandemi süreci bu konuda yeterli çalışma yapılamamış olsa da, Eylem Planı'nı dayanak göstererek kreş hizmetinden yararlanmaya hak kazanan kadınlar olmuştur.

Genel Değerlendirme:

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda birçok çalışmanın yapılması açısından bir çerçeve ve dayanak sağlamış, Üniversite içerisinde çoğu etkinliğin gerçekleştirilmesinde de itici güç olmuştur.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı, Türkiye'de, özellikle de kamu üniversitelerinde, ilklerden olması nedeniyle, diğer birçok üniversite açısından **örnek teşkil** etmiş, personelin ve öğrencilerin hak arayışlarında talepleri için yasal dayanak oluşturmuştur. Bununla birlikte özellikle "Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu" nun kurulması ile üniversitede cinsel saldırı ve cinsel taciz konularına dikkat çekilmiş, bu alanda güvenli bir alan yaratılması konusunda çok önemli bir iklim oluşturulmuştur. Hacettepe Üniversitesi Cinsel Tacize ve Cinsel Saldırıya Karşı Koruma ve Destek Komisyonu'nun kurulması ile, üniversite içerisinde yaşanan birçok cinsel şiddet olayı gizlilik prensibi ile çözüme kavuşturulmuş ve onarıcı adaletin sağlanmasına katkı sunulmaya çalışılmıştır. Yine Eylem Planı kapsamında yayınlanan "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" kitabı, birçok farklı disiplinde bu alanda çalışan kişiler için temel bir kaynak olarak nitelendirilebilir.

Eylem Planı kapsamında yapılan bazı çalışmaların, özellikle üniversite içerisinde cinsiyete göre veri toplanması, toplanan veriler doğrultusunda karşılaştırmalı bir değerlendirme yapmaya olanak tanınması ve mevcut durumu ortaya koyması açısından öneminin büyük olduğu söylenebilir. Cinsiyete göre ayrıştırılmış veriler, bundan sonra yapılacak çalışmalar açısından da ipuçları vermekte ve bir yol haritası oluşturmaktadır. Ancak bu noktada istatistiklerin bir sonuç olduğu ve bunlara neden olan faktörlerin dikkatten kaçmaması önemlidir.

Eylem Planının, toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı üniversitenin farklı bileşenlerinin dayanışma içerisinde bir arada hareket etmesi, birbirini tanıması ve gereksinimlerini anlaması açısından da yararlı olacak şekilde kurgulandığı görülmektedir. Konuya ilişkin ihtiyaçların anlaşılmasından öteye giderek, üniversite içerisinde toplumsal cinsiyet eşitliği hak bilincinin gelişmesine de olumlu etki etmiş olabileceği düşünülebilir. Ancak, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planları'nın üniversitenin tüm birimleri tarafından bilinmesi, sahiplenilmesi ve

sorumluluk üstlenilmesi de diğer önemli bir konudur. Söz konusu Eylem Planı'nın Senatoda kabul edilerek yürürlüğe girmesi sürecinde sorumlu birimlerin sorumluluklarını üstlenmemeleri ve eylem planının takibinin yapılmamış olması eksik kalan eylemlerin olmasına neden olmuştur. Bu nedenle bundan sonra oluşturulacak olan Eylem Planında üniversite yönetimin ve Senatonun desteği ile bilinirliğin ve faaliyetleri gerçekleştirecek olan sorumlu birimlerin farkındalığının artması Eylem Planındaki aktivitelerin hayata geçirilmesinin etkililiğini artıracaktır. Bu noktada Eylem Planının izlenmesine ilişkin bir mekanizma ve süreç belirlenmesi de faaliyetlerin gerçekleşme durumunun takibini sistematik hale getirecektir.

2016-2020 yıllarını kapsayan planda, kaynak gerektirecek eylemlerin gerçekleştirilemediği değerlendirilmekle birlikte, bu deneyim, bir sonraki Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı'nın üniversitenin stratejik planıyla bağlantısının kurulması ve üniversite bütçesinden eylem planı faaliyetleri için kaynak ayrılması gerekliliğini de ortaya koymaktadır.

Eylem Planının uygulanmasının son döneminde COVID-19 pandemisinin başlaması, belirli bir süre tamamen karantina uygulanması, esnek mesai sistemine geçilmesi, daha sonra ise eğitimin ve diğer hizmetlerin büyük oranda çevrimiçi/uzaktan yürütülmesi bazı eylemlerin gerçekleştirilmesini engellemiştir. Bunun gibi olağanüstü durumlarda sonraki süreçte ağığı telafi edici yaklaşımlar geliştirilmesi yararlı olacaktır.

Tüm değerlendirmeler ışığında, gerek gerçekleştirilemeyen eylemlerin hayata geçirilmesi, gerekse yeni eylemlerin belirlenerek uygulamaya konulabilmesi açısından, diğer bir yaklaşımla eylem planının sürekliliğini de sağlamak amacıyla, yeni dönemde üniversitenin ikinci beş yıllık toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planının hazırlanarak uygulamaya konulması önemli görölmektedir.